

Noćne šetnje

Mijić, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Academy of Applied Arts / Sveučilište u Rijeci, Akademija primijenjenih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:279:377667>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

University of Rijeka
Academy of
Applied Arts

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Academy of Applied Arts - Repository APURI](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

SVEUČILIŠTE U RIJECI
AKADEMIJA PRIMIENJENIH UMJETNOSTI

Prijediplomski sveučilišni studij

Primijenjena umjetnost

ZAVRŠNI RAD

Noćne Šetnje

Mentor:

Izv. prof. art. Damir Stojnić

Student:

Laura Mijić 0287008978

Rijeka, Lipanj 2024.

Serijska slika „*Noćne šetnje*“ izrađena je tehnikom akrila na platnu i sastoji se od tri rada. U svojim likovnim istraživanjima bavim se proučavanjem uličnih grafita i procesom njihova nastanka. Moj rad također uključuje i mačke čije osobine uspoređujem i poistovjećujem s grafiti umjetnicima. Inspiraciju za stvaranje ovih slika crpim iz svojih kasnonoćnih šetnji Zagrebom.

Grafiti se mogu definirati kao "natpisi ili crteži na javnim ili privatnim površinama (fasadama, ogradama, zidovima, pločnicima, mostovima, vlakovima, tramvajima i sl.), tj. popularno-kulturna i umjetnička forma koja čini javno vidljiv oblik slike, crteža ili zapisa".¹ Ljudska potreba za ostavljanjem svog traga seže još u daleku prapovijest od paleolitskih špilja do drevnih civilizacija Egipta, Grčke i Rima, pa sve do danas. Grafiti su fenomen koji se proteže diljem svijeta i pojavljuje se u svim kulturama. Današnje poimanje grafita započinje 1960-ih i 70-ih godina u New Yorku kao reakcija marginalizirane zajednice na tadašnje političko-ekonomsko i društveno stanje. Prvi grafiti pojavljuju se kao jednostavni potpisi nadimaka. Rade se pomoću markera na vidljivim javnim površinama, ponajviše vlakovima i podzemnoj željeznici. S rastom pokreta, grafiti umjetnici počeli su razvijati sve složenije stilove i tehnike, koristeći se sprejevima i jarkim bojama. Stvaraju sve veća djela u koja komponiraju stilizirana slova i slike. 1980-ih grafiti prelaze iz željeznice na ulice. Tada počinje popularizacija velikih murala i šablonskih slika. Umjetnici poput Jean-Michela Basquiata i Keitha Haringa kroz svoje radove počinju popularizirati grafite i uličnu umjetnost među širom javnošću. Njihovi radovi inspirirani grafitima, prešli su u svijet galerijske umjetnosti i tako pomogli legitimizirati grafite, kao oblik umjetnosti, a ne samo vandalizam. Tijekom 90-ih grafiti i ulična umjetnost proširuju se globalno i nastavlja se sve više razvijati. Danas jedan od najpoznatijih svjetski crtača grafita je Banksy. On je potaknuo razvijanje grafita na globalnu razinu, a odabirom javnih površina za svoje radove, umjetnost je učinio dostupnom široj publici. U Hrvatskoj, grafiti scena se počinje razvijati tek početkom 80-ih godina. Počinje u Zagrebu te se kasnije postepeno širi po svim većim gradovima. Prvi hrvatski crtači grafita bili su inspirirani grafiti scenom u New Yorku i hip-hop kulturom. U modernoj galeriji Josip Račić u Zagrebu, 1998. godine održana je prva ozbiljna izložba grafiti umjetnosti u Hrvatskoj. To je bio prvi susret šire zagrebačke publike s uličnom umjetnošću u galerijskom prostoru.

Grafiti su oduvijek bili izraz bunta i protesta prema društvenim normama. Usko su povezani sa subkulturama i alternativnim načinom života. Izražavaju potrebu pojedinca da ostavi svoj trag usprkos mogućim posljedicama. Tema grafita uvijek je bila kontroverzna zbog legalnosti njihova nastanka. Iako danas postoje legalna mjesta za crtanje grafita neki umjetnici i dalje preferiraju uzbuđenje koje im donosi crtanje na zabranjenim površinama. Ne smatraju svi grafite formom

¹ Šakić, 2010.

umjetnosti, neki ih vide samo kao vandalizam. Bez obzira na subjektivno mišljenje, grafiti su sastavni i nerazdvojni dio svakog urbanog okruženja.

Moje noćne šetnje Zagrebom i ljubav prema grafitima bile su glavna inspiracija za temu mog završnog rada. U njemu prikazujem zagrebačke grafite, preciznije proces njihova nastanka. U rad također uključujem i ulične mačke, koje srećem putem te im pridodajem nadrealni element, veličinu. Uvećavam ih u odnosu na čovjeka i prostor u kojem se nalaze. Njihovom veličinom želim naglasiti određene osobine koje dijele s grafiti umjetnicima i predstaviti ih kao njihove zaštitnike. Mačke u ovim radovima predstavljaju neustrašivost i znatiželju. U nekim kulturama mačke su simbol neovisnosti i slobode. Takve osobine i vrline su potrebne grafiti umjetnicima za stvaranje njihovih umjetničkih djela. Od njih se zahtijeva visok stupanj hrabrosti i arogancije. Mačke ne vjeruju svima, takvi su i grafiti umjetnici. Kao i mačke povučeni su i ne vjeruju ljudima, no ako stekneš njihovo povjerenje onda postaješ dio njihovog svijeta. Njihov svijet nije dostupan široj javnosti i drže do privatnosti. Uvijek su na oprezu, ali istovremeno uvijek spremni na borbu. Prisustvo mačaka mi pruža osjećaj sigurnosti i smatram ih znakom dobre sreće. U jednu ruku, poistovjećujem se s mačkama jer dijelimo slično emocionalno stanje. Tijekom stvaranja grafita, kao i mačke osjećam uzbuđenje, znatiželju, oprez i stanje pripravnosti.

Cilj mog rada bio je prikazati sam čin nastanka grafita koji se odvija u javnom prostoru, ali istovremeno u potpunoj tajnosti. Htjela sam prikazati intimni proces nastajanja, koji je pun uzbuđenja i neizvjesnosti te nije nešto čemu većina ljudi svjedoči. Grafiti za širu publiku pojavljuju se iznenadno. Kao i Jean-Michel Basquiat u svojem radu prikazujem grafite, koji su i dalje ne sveopće prihvaćena forma umjetnosti, kroz medij slikarstva. Kao reference koristila sam se vlastitim fotografijama, koje sam uslikala tokom noćnih šetnji u kombinaciji s fotografijama mačaka. Svoje radove započela sam slikati tako što sam cijelo platno obojala magenta bojom, kako bi dobila lokalni ton. Zatim sam gradila sliku u slojevima počevši od pozadine pa postepeno prema prednjem planu. Moja paleta boja sastoji se od ljubičastih i rozih tonova te koristim jarke boje. Umjetnica čiji grafiti su mi bili inspiracija za boje je Lady Pink. Nastojala sam zadržati mističnu atmosferu i tajanstvenost slike i to sam postigla tako što sam slikala noćni ambijent. Slike ne prikazuju potpuni mrak nego su osvjetljene uličnim svjetlom koje dopire izvan kadra. Naglašavam određene elemente slike svjetlijim tonovima, kao što su zid i mačka. Po uzoru na Davida Sallea, mačke smještam u sliku poput kolaža, tako da se preklapaju s ostalim elementima slike. Mačke prikazujem nedovršenima, kako bi gledatelju ostavila dojam procesa stvaranja ulične umjetnosti. To sam postigla tako što sam kroz mačke propustila pozadinu, koja je obojena u neonski roza boju. Scene slika prikazuju crtača grafita u procesu stvaranja te ne prikazuje njegov gotov rad. Time sam htjela istaknuti procesualnost stvaranja.

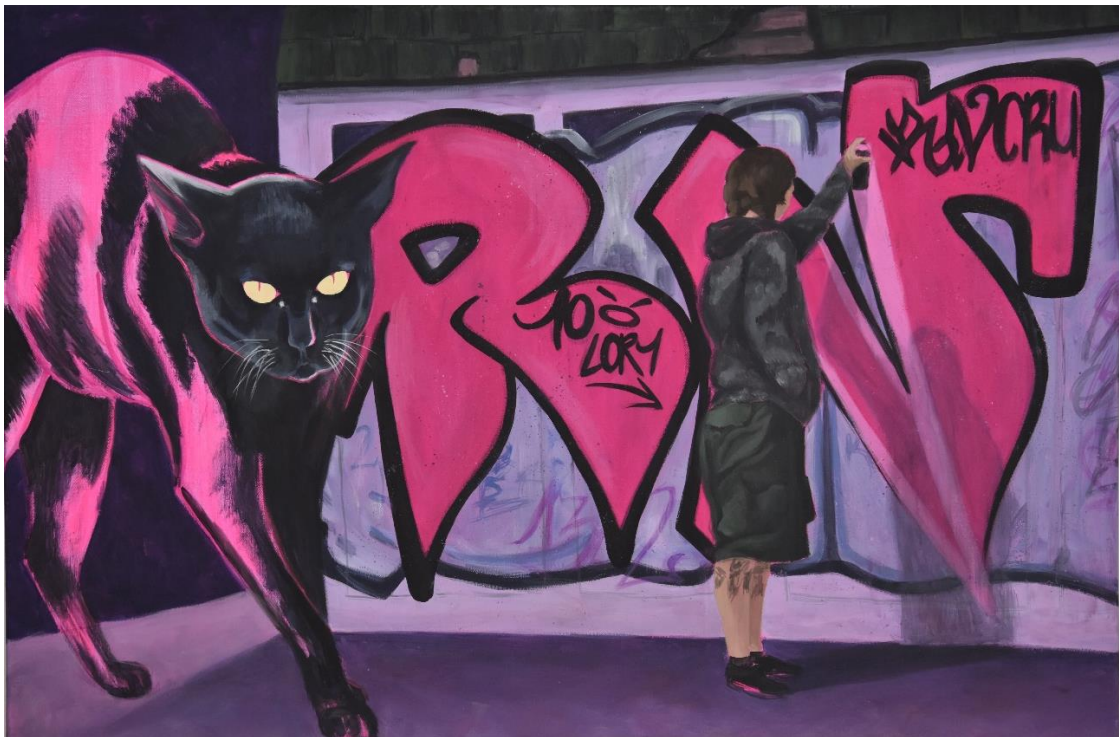
Svojim završnim radom htjela sam približiti uličnu umjetnosti i predstaviti ju u galerijskom prostoru. Htjela sam prikazati grafitnu umjetnost kao umjetnost, a ne kao čin vandalizma. Nadam se pobuditi zanimanje za alternativne forme umjetničkog izražavanja.

Literatura:

1. Tomislav Šakić, Hrvatska književna enciklopedija, 2. svezak, Čakovec, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2010., str. 31.
2. Lorena Novak, Grafiti: Povijest i 8 najpoznatijih umjetnika, 16.6.2023., moderna-galerija.hr, <https://moderna-galerija.hr/sto-su-grafiti/> (6.6.2024.)
3. ZGB Kaos, br.5, Zagreb 1998.
4. ZGB Kaos, br.7, Zagreb 2001.
5. Grafiti – umjetnost ili vandalizam?, Modralasta.hr, <https://modralasta.hr/clanak/grafiti-umjetnost-ili-vandalizam#:~:text=Hrvatska%20scena%20grafita%20razvija%20se,po%20zidovima%20privuklo%20nove%20autore.> (6.6.2024.)
6. Dubravko Jagatić, Krešimir Golubić 2019.: 'O grafitima, uličnoj umjetnosti kojoj raste cijena, treba učiti djecu', 3.2.2022., Nacional.hr, <https://www.nacional.hr/kresimir-golubic-2019-o-grafitima-ulicnoj-umjetnosti-kojoj-raste-cijena-treba-uciti-djecu/> (6.6.2024.)

Mijić, L., Noćne šetnje #1, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., Noćne šetnje #2, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., Noćne šetnje #3, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #1, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #1, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #2, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #2, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #2, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #3, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #3, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.

Mijić, L., detalj Noćne šetnje #3, 120x80 cm, akril na platnu, 2024.